

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 249/2026-40

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a sudcov Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného Mgr. Michalom Mozolíkom, advokátom, Palárikova 1449, Čadca, proti postupu Mestského súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. B1-4C/115/2016 a proti postupu Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 16Co/99/2024 takto

r o z h o d o l :

- Postupom Mestského súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod B1-4C/115/2016 a postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 16Co/99/2024 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a právo sťažovateľa na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
- Mestskému súdu Bratislava IV **p r i k a z u j e** v konaní vedenom pod sp. zn. B1-4C/115/2016 konať bez zbytočných prietáhov.
- Sťažovateľovi **p r i z n á v a** finančné zadostučinenie **4 250 eur**, ktoré **sú mu p o v i n n é** zaplatiť Mestský súd Bratislava IV v sume **3 750 eur** a Krajský súd v Bratislave v sume **500 eur** do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.
- Náhradu trov konania sťažovateľovi **n e p r i z n á v a**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Uznesením č. k. I. ÚS 249/2026-26 zo 7. mája 2026 ústavný súd prijal ústavnú sťažnosť sťažovateľa doručenú mu 19. marca 2026 na ďalšie konanie v časti, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Mestského súdu Bratislava IV (ďalej len „mestský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. B1-4C/115/2016 (ďalej aj „napadnuté konanie mestského súdu“) a postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 16Co/99/2024 (ďalej aj „napadnuté konanie krajského súdu“, spolu aj „napadnuté konania“); zároveň žiada prikázať mestskému súdu v napadnutom konaní konať bez zbytočných prieťahov, priznať primerané finančné zadostučinenie 8 000 eur a náhradu trov konania pred ústavným súdom.

1.1. Vo zvyšnej časti vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom mestského súdu a postupom krajského súdu ústavnú sťažnosť odmietol pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti, jej príloh a ostatného spisového materiálu vyplýva, že sťažovateľ 23. novembra 2016 podal na Okresnom súde Bratislava I (ďalej aj „okresný súd“) žalobu o náhradu škody (54 809,30 eur a náhradu nemajetkovej ujmy 9 925 eur s príslušenstvom, pozn.) spôsobenej nesprávnym úradným postupom proti žalovaným Slovenskej republike, za ktorú koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „žalovaná 1“), a Národnej banke Slovenska (ďalej len „žalovaná 2“). Opíšu chronologický priebeh napadnutého konania, sťažovateľ tvrdí, že okresný súd (sťažovateľ nesprávne označuje mestský súd, pozn.) v jeho veci rozhodol 31. januára 2022 rozsudkom pre zmeškanie, ktorým žalobu zamietol. Proti tomuto rozsudku súdu prvej inštancie sťažovateľ podal 13. februára 2022 odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd uznesením č. k. 16Co/99/2024-132 z 31. októbra 2024 (správne má byť uvedený dátum rozhodnutia 31. október 2025, pozn.), rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Sťažovateľ tvrdí, že predmetné uznesenie krajského súdu mu bolo doručené až 1. decembra 2025. Zdôrazňuje, že krajský súd bol pri rozhodovaní o podanom odvolaní v odvolacom konaní absolútne nečinný po dobu viac ako troch rokov. Mestský súd po vrátení veci krajským súdom nariadil vo veci termín pojednávania na 21. január 2026, ktorý následne zmenil na 19. január 2026 (upovedomenie z 2. decembra 2025, pozn.).

II.

Argumentácia sťažovateľa

3. Sťažovateľ upriamuje pozornosť ústavného súdu na to, že hoci od podania žaloby uplynulo desať rokov, mestský súd v jeho veci nekoná žiadnym relevantným spôsobom, ktorý by viedol k hospodárnemu prejednaniu veci a meritórnemu rozhodnutiu. K právnej a skutkovej zložitosti veci

sťažovateľ konštatuje, že napadnuté konanie nie je právne ani fakticky zložité, od žalovanej Slovenskej republiky (druhého žalovaného – Národnú banku Slovenska nespomína, pozn.) sa domáha náhrady nemajetkovej ujmy, ktorá mu vznikla v dôsledku nesprávneho úradného postupu v konkurznom konaní. Namieta, že kompenzačné konanie má zvýšené nároky na rýchlosť prejednávania a rozhodnutia v primeranej lehote oproti bežným civilným sporom. Je toho názoru, že on svojím správaním k dĺžke napadnutého konania neprispel. Nárok na priznanie primeraného finančného zadost'účinenia odôvodňuje neprimeranou dĺžkou napadnutého konania, keďže sa nachádza v stave právnej neistoty, ktorá predstavuje pre neho stres a negatívne a dlhodobo vplýva aj na jeho zdravie v podobe jeho zhoršenia a na celkovú finančnú situáciu.

III.

Vyjadrenie mestského súdu a vyjadrenie krajského súdu

III.1. Vyjadrenie mestského súdu:

4. Mestský súd vo svojom vyjadrení sp. zn. 1SprV/267/2026 zo 16. apríla 2026, o ktoré požiadal ústavný súd ešte v rámci predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti podľa § 56 ods. 6 vety za bodkočiarkou zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), pripojac chronologický prehľad procesných úkonov realizovaných v napadnutom konaní a vyjadrenie zákonnej sudkyne, uviedol, že k dnešnému dňu nie je predmetná vec právoplatne rozhodnutá najmä z dôvodu existencie okolností objektívnej povahy so zreteľom na množstvo spisov v súdnom oddelení zákonnej sudkyne popri ďalšom novom nápade vecí, pričom niektoré bolo potrebné vybavovať prednostne. Bol toho názoru, že je potrebné zohľadniť aj obdobie pandemickej situácie týkajúce sa ochorenia COVID-19, zmenu zákonného sudcu v konaní, zmenu vyššieho súdneho úradníka, implementáciu súdnej mapy s prechodom agendy z Okresného súdu Bratislava I na Mestský súd Bratislava IV k 1. júnu 2023 a s tým spojeného sťahovania a protokolárneho preberania agendy vo všetkých súdnych oddeleniach, ktoré však predstavovali pre konajúci súd objektívne prekážky. Z dôvodu implementácie súdnej mapy bol spis podrobený opakovanému prerozdeleniu spisov v rámci nového prečíslovania registrov novozriadeného Mestského súdu Bratislava IV. Zároveň mestský súd uviedol, že riadny chod mestského súdu bol zasiahnutý aj ďalšou objektívnou okolnosťou, a to sťahovaním do nového sídla v období od februára 2026, ktoré si vyžadovalo rozsiahle organizačné a technické zabezpečenie presunu súdnej agendy a spisového materiálu. Z uvedených dôvodov, aj pri dôslednom plnení si pracovných povinností, nie je možné veci priebežne vybavovať v primeranej lehote. Mestský súd ďalej uviedol, že postup v napadnutom konaní je momentálne plynulý a v súlade s príslušnými predpismi, ako aj v súlade so zásadami hospodárnosti a rýchlosti konania. Aktuálne je vo veci nariadený termín pojednávania na 3. jún 2026.

5. V doplnenom vyjadrení sp. zn. 1SprV/267/2026 zo 14. mája 2026 mestský súd zotrval na svojom predchádzajúcom vyjadrení (bod 4 odôvodnenia tohto nálezu). Podaním z 8. júna 2026 oznámil, že vo veci sp. zn. B1-4C/115/2016 bolo 3. júna 2026 rozhodnuté, a zaslal aj zápisnicu z pojednávania s výrokom rozsudku.

III.2. Vyjadrenie krajského súdu:

6. Krajský súd taktiež na základe výzvy ústavného súdu podľa § 56 ods. 6 vety za bodkočiarkou zákona o ústavnom súde sa k ústavnej sťažnosti vyjadril prostredníctvom príslušnej sudkyne spravodajkyne pod. sp. zn. 1SprV/133/2026 zo 4. mája 2026 tak, že spis v predmetnom spore mu bol predložený na rozhodnutie o odvolaní sťažovateľa proti rozsudku Okresného súdu Bratislava I č. k. 4C/115/2019-97 (správne by malo byť sp. zn. 4C/115/2016, pozn.) z 31. januára 2022 až 2. októbra 2024, vec bola zapísaná pod sp. zn. 16Co/99/2024. Krajský súd rozhodol uznesením č. k. 16Co/99/2024-132 z 31. októbra 2025, ktorým napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Konanie vedené na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 16Co/99/2024 celkovo trvalo od 2. októbra 2024 do 31. októbra 2025. S poukazom na toto vyjadrenie a vzhľadom na dĺžku konania vedeného odvolacím súdom v danom spore (13 mesiacov) predseda súdu nepovažoval predmetnú ústavnú sťažnosť za dôvodnú.

7. Vo vyjadrení sp. zn. 1SprV/133/2026 z 19. mája 2026 krajský súd prostredníctvom sudkyne spravodajkyne doplnil, že v predmetnom spore súd prvej inštancie rozhodol kontumačným rozsudkom, teda bez toho, aby sa zaoberal meritom prejednávanej veci. A hoci konanie na súde prvej inštancie začalo žalobou podanou na súd už v roku 2016, za daného stavu neprichádzalo do úvahy, aby vo veci samej rozhodol odvolací súd, keďže rozhodnutie vo veci samej odvolacím súdom by v celom rozsahu nahrádzalo prvoinštančné rozhodnutie, čím by bolo sporovým stranám odoprené právo namietať správnosť skutkových a právnych záverov na inštančne vyššom súde, a tým aj možnosť preskúmania správnosti záverov odvolacieho súdu v režime riadnych opravných prostriedkov.

8. Ústavný súd nepovažoval za nevyhnutné doručovať vyjadrenia súdov sťažovateľovi na repliku, ktorá by vecne nemala potenciál ovplyvniť rozhodnutie ústavného súdu.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

9. Ústavný súd v danom prípade upustil od ústneho pojednávania, pretože na základe podaní účastníkov dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci (§ 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde).

10. Podstatou ústavnej sťažnosti je námietka porušenia označených práv sťažovateľa podľa ústavy, Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a dohovoru postupom mestského súdu a krajského súdu v napadnutom civilnom konaní trvajúcom takmer desať rokov bez právoplatného rozhodnutia vo veci samej, ktoré sa má podľa sťažovateľa vyznačovať vznikom zbytočných prietahov v podobe nečinnosti mestského súdu aj krajského súdu.

11. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu (to platí, aj pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote – m. m. I. ÚS 304/2021, I. ÚS 444/2021). K odstráneniu tohto stavu dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04), alebo iným zákonom predvídaným spôsobom znamenajúcim nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím (napr. I. ÚS 32/2025, II. ÚS 10/2025, IV. ÚS 37/2025).

12. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (rovnako čl. 38 listiny) a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú (i) právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, (ii) správanie účastníka súdneho konania a (iii) postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa.

13. Konanie o žalobe sťažovateľa o náhradu škody a nemajetkovej ujmy proti štátu podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov patrí do bežnej rozhodovacej agendy civilného súdnictva. Aj na tento sťažovateľov spor sa vzťahuje, že je o niečo zložitejší, pretože súd sa musí oboznámiť a vysporiadať s rozsiahlou argumentáciou sťažovateľa rozptýlenou v početných podaniach, ako aj reakciou žalovanej 1 na ňu, na čo potrebuje určitý časový priestor. Rozsiahlosť a zmatečnosť argumentácie, ako aj množstvo súvisiacich konaní sťažovateľa, s ktorými sa mestský súd (ale aj iné okresné sudy) musí v rámci náležitého posúdenia procesných podmienok riadne oboznámiť a vysporiadať sa s nimi, prispieva k tomu, že spor sa stáva komplikovanejším, no napriek tomu je neprijateľné, aby v ňom nebolo desať rokov meritórne rozhodnuté.

14. Na druhej strane, v predmetnom spore nešlo o taký spor, ktorý sa z pohľadu judikatúry ESLP alebo ústavného súdu považuje za spor, ktorý si v ohľade času primeraného na prejednanie vyžaduje osobitnú starostlivosť, napr. občiansky stav a spôsobilosť osôb (napr. rozsudky ESLP Bock proti Nemecku, rozsudok z 29. 3. 1989, Laino proti Taliansku, rozsudok z 18. 2. 1999], zverenie dieťaťa do starostlivosti (Hokkanen proti Fínsku, rozsudok z 23. 9. 1994, Niederböster proti Nemecku, rozsudok z 27. 2. 2003, III. ÚS 351/2014, III. ÚS 181/2011), pracovnoprávne spory (Vocaturu proti Taliansku, rozsudok z 24. 5. 1991, I. ÚS 345/2014) a pod.

15. Čo sa týka správania sťažovateľa, ústavný súd už vo viacerých svojich rozhodnutiach o ústavných sťažnostiach sťažovateľa (len v ostatnom čase napr. III. ÚS 625/2023, II. ÚS 111/2024, III. ÚS 186/2025, I. ÚS 600/2025) poukázal na rozsiahlosť a početnosť jeho podaní. V takomto prípade musí počítať s tým, že súd sa musí s celou argumentáciou a dôkazmi vysporiadať. Odhliadnuc od čiastočnej zodpovednosti sťažovateľa za priet'ahy zhmotnenej v zbytočnom zaťažovaní súdu svojimi rozvláčnymi podaniami, ústavný súd nezistil ďalšie iné skutočnosti v jeho správaní, ktoré by významne vplývali na dĺžku konania.

IV.1. K postupu mestského súdu (predtým okresného súdu):

16. Bez potreby podrobných analýz jednotlivých úkonov v napadnutom konaní je pre ústavný súd podstatné, že prvýkrát rozhodol vo veci ešte bývalý okresný súd po šiestich rokoch vydaním rozsudku pre zmeškanie žalobcu, ktorý bol uznesením krajského súdu zrušený, pretože na jeho vydanie neboli splnené zákonné podmienky, a vec vrátil mestskému súdu na ďalšie konanie v novembri 2025. V tejto súvislosti vyšiel najavo aj priet'ah pri predkladaní spisu odvolaciemu súdu, keď sťažovateľ odvolanie proti rozsudku pre zmeškanie podal 13. februára 2022 a spis bol predložený na krajskom súde až 2. októbra 2024, čo je viac ako dva roky. Od vrátenia veci krajským súdom na ďalšie konanie mestský súd nariadil vo veci dva termíny pojednávania,

19. január 2026 a 3. jún 2026, na ktorom vyhlásil rozsudok a žalobu sťažovateľa v celom rozsahu zamietol.

17. Už zo samotnej dĺžky vedeného sporu i bez bližšieho pohľadu na jednotlivé časové úseky medzi jednotlivými procesnými úkonmi alebo obdobie, počas ktorého sa súdny spis nenachádzal na mestskom súde (od 2. októbra 2024 do 17. novembra 2025), možno vyvodiť, že vo veci konajúci súd prvej inštalácie nerešpektoval zásadu rýchlosti a efektívnosti súdneho konania a spôsobil tak až extrémne prieťahy, čo je z ústavnoprávneho hľadiska neakceptovateľné. Ani sudca, ani predseda súdu sa v spore extrémne presahujúcom dĺžku konania nemôžu vyvinúť z porušovania zákonom im uloženým povinností.

18. K poukazovaniu mestského súdu na obdobie pandémie COVID-19 ústavný súd len pripomína, že v tom čase malo konanie už štyri roky, čím môže byť táto okolnosť zohľadnená naozaj iba čiastočne.

IV.2. K postupu krajského súdu:

19. Pokiaľ ide o posúdenie postupu krajského súdu, ústavný súd v rámci svojej rozhodovacej činnosti stabilne prezentuje názor, podľa ktorého základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (rovnako čl. 38 ods. 2 listiny), ako aj právu na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru poskytuje ochranu len vtedy, ak bola ústavná sťažnosť ústavnému súdu doručená v čase, keď porušenie práva označeným orgánom verejnej moci (v tomto prípade krajským súdom, pozn.) trvalo alebo ešte pretrvávala. Ak v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu už nemôže dochádzať k namietanému porušovaniu označeného práva, ústavný súd sťažnosť v zásade odmietne ako zjavne neopodstatnenú [§ 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde (II. ÚS 104/2022, III. ÚS 107/2022, II. ÚS 282/2024)], prípadne jej nevyhoví, pretože konanie o takej sťažnosti pred ústavným súdom už nie je spôsobilé naplniť účel ochrany, ktorý ústavný súd poskytuje vo vzťahu k základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (m. m. I. ÚS 6/03). Uvedený právny názor ústavného súdu je akceptovaný aj judikatúrou ESLP (rozsudky vo veciach Obluk v. Slovensko z 20. 6. 2006, sťažnosť č. 69484/01, body 61 až 65; Mazurek v. Slovensko z 3. 3. 2009, sťažnosť č. 16970/05).

20. V tu prejednávanej veci sa však krajský súd dopustil nečinnosti, resp. neefektívnej činnosti, keď v takmer extrémne reštančnej veci zrušil rozsudok pre zmeškanie až po viac ako roku (13 mesiacoch), hoci to mohol a mal urobiť urýchlene, pretože dôvody zrušenia boli jednoznačne dané, ako to vyplýva priamo zo zrušujúceho uznesenia č. k. 16Co/99/2024-132 z 31. októbra 2025.

IV.3. Závery ústavného súdu:

21. Zohľadniac opakujúce sa obdobia dlhšej nečinnosti súdu prvej inštalácie, ako aj neefektívnosť v jeho postupe, ktorá spôsobila, že vec sťažovateľa nie je ani po takmer desiatich rokoch od podania žaloby právoplatne skončená, ako aj konštatovanú dĺžku rozhodovania okresného súdu a následne mestského súdu i jeho nesústredený postup a taktiež nesústredený postup krajského súdu, ústavný súd uzatvára, že postupom mestského súdu v prvoinštančnom konaní, ako i postupom krajského súdu v odvolacom konaní došlo k vzniku zbytočných prieťahov, a tým i k porušeniu práv

sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny, ako aj jeho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výrokovej časti nálezu).

22. Vzhľadom na absolútne neefektívny postup proinštančného súdu ústavný súd považuje za potrebné dať opakovane do pozornosti, a to nielen mestskému súdu, čl. 17 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) a dôsledné využitie jeho ďalších inštitútov vrátane prostriedkov procesného útoku a procesnej obrany a sudcovskej koncentrácie konania (§ 149 až § 153 CSP). Účelom a zmyslom týchto procesných prostriedkov je najmä prispieť k naplneniu princípu procesnej ekonomickej vrátane rýchlosti konania, zabrániť zdržiavaniu konania a motivačne pôsobiť na strany sporu, aby procesné úkony vykonávali včas. Tieto prostriedky zároveň limitujú aj navrhovanie dôkazov počas súdneho sporu s prihliadnutím na aktivitu strán, ktorých cieľom by malo byť rýchle a hospodárne vyriešenie ich vzájomného sporu. Zodpovednosť za výsledok sporu patrí sporovým stranám, ktoré majú v spore preukázať vysokú mieru procesnej aktivity a svoje skutkové tvrdenia dokázať. Civilné sporové konanie osobitne po 1. júli 2016 je konaním dôkazným, ovládaným tzv. prejednacím princípom (princípom formálnej pravdy). V takomto type konania sú sporové strany povinné substancovať svoje skutkové tvrdenia a dôkazné návrhy v jednotlivých procesných úkonoch (povinnosť tvrdenia a dôkazná povinnosť). Procesná aktivita má mať na zreteli najmä časové kritérium, a to včasnosť, ktorú posudzuje podľa vlastnej úvahy konajúci súd (osobitne s dôrazom na naplnenie požiadavky hospodárnosti a rýchlosti vedenia súdneho sporu).

23. Okresný súd a po ňom aj mestský súd (a to i s ohľadom na podania sťažovateľa a ich množstvo a úroveň) mali v napadnutom konaní postupovať striktne v súlade so zásadami koncentrácie konania (§ 153 – § 154 CSP), ktorej význam spočíva v čo najvčasnejšom získaní podkladu na určenie predmetu dokazovania s tým, že možná budúca modifikácia predmetu dokazovania sa eliminuje len na nevyhnutné a nepredvídateľné zmeny alebo na zmeny, ktoré vstúpia z výsledkov vykonaného dokazovania. Súdy prvej inštancie však náležite nevyužili nástroje, ktoré im od 1. júla 2016 poskytuje nový procesný kódex (§ 153 CSP sudcovská koncentrácia konania, § 179 ods. 2 CSP) pokus o vyriešenie sporu zmierom, dôsledný postup súdu podľa § 181 ods. 2 CSP), čo v konečnom dôsledku viedlo k neprimeranému predĺženiu napadnutého konania.

V.

Príkaz konať a primerané finančné zadosťučinenie

24. V čase rozhodovania ústavného súdu napadnuté konanie nie je právoplatne skončené, a preto ústavný súd v súlade s čl. 127 ods. 2 ústavy a § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde prikázal mestskému súdu, aby vo veci konal bez zbytočných prietáhov (bod 2 výroku tohto nálezu).

25. Sťažovateľ sa domáhal aj primeraného finančného zadosťučinenia 8 000 eur. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Cieľom priznania finančného zadosťučinenia je zároveň i zmiernenie ujmy pocítovanej z porušenia základných práv alebo slobôd zaručených ústavou, resp. záväznou medzinárodnou zmluvou, nie získanie iného majetkového prospechu.

Vzhľadom na dosiaľ právoplatne neukončené konanie o žalobe sťažovateľa podanej v roku 2016, na konštatovanú nečinnosť a neefektívnu činnosť mestského súdu i krajského súdu, zohľadňujúc predmet konania, čiastočnú spoluzodpovednosť sťažovateľa za vzniknuté prietahy, ako aj skutočnosť, že vec sťažovateľa nepatrí medzi tie, ktoré by si zo strany súdu vyžadovali promptnejšie vykonávanie úkonov, s prihliadnutím na čiastočnú existenciu objektívnych prekážok zabráňujúcich súdu vo veci konať (opatrenia v súvislosti s ochorením COVID-19, nová súdna mapa a ňou spojené personálne problémy osobitne bratislavských súdov), ako aj prvky skutkovej zložitosti veci v konaní, ústavný súd podľa čl. 127 ods. 3 ústavy a § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde priznal primerané finančné zadosťučinenie 3 750 eur od mestského súdu a 500 eur od krajského súdu (bod 3 a 4 výrokovej časti nálezu), spolu sumu 4 250 eur, ktorú považuje za adekvátnu sťažovateľom tvrdenej právnej neistote.

26. Ústavný súd ešte na záver poznamenáva, že z ústavnej sťažnosti ani obsahu spisového materiálu nie je zrejmé, či sťažovateľ podal sťažnosť na prietahy predsedovi súdu a či počas doterajšieho trvania konania postup súdov urgoval alebo sa oň inak zaujímal. Tým sa javí, že sťažovateľ nepostupoval v súlade so zásadou „*vigilantibus iura scripta sunt*“ (t. j. „práva patria len bdelym pozorným, ostražitým, opatrným, starostlivým“)], ktoré samozrejme dopĺňa výsostnú povinnosť súdu konať tak, aby sa čo najskôr odstránila právna neistota toho, kto sa na súd obrátil. Sporová strana, ktorej prioritne ide o čo najrýchlejšie rozhodnutie v jej veci, rozhodne nemá byť len pasívnym pozorovateľom postupu v jeho veci konajúcich súdov, najmä ak poukazuje na význam sporu pre svoju osobu. Pokiaľ samotný sťažovateľ „pozabudol“ na osud sporu, ktorý sám inicioval, nemožno napriek rozhodne neprimeranej celkovej dĺžke konania považovať všeobecný súd za výlučný subjekt, ktorý nesie za vzniknutú situáciu zodpovednosť.

VI.

Trovy konania

27. Pri rozhodovaní o náhrade trov konania pred ústavným súdom ústavný súd vychádzal z § 73 zákona o ústavnom súde, v zmysle ktorého účastník konania na ústavnom súde v zásade sám znáša trovy takého konania a len v odôvodnených (i) prípadoch môže (ii) podľa výsledku konania uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania. Zákon o ústavnom súde tak nestavia právo na náhradu trov konania do nárokovateľnej polohy, ako je to v iných druhoch regulovaných právno-aplikačných procesoch (napr. civilné sporové konanie, správne súdne konanie, exekučné konanie a ďalšie). Ústavný súd disponuje širokým priestorom na úvahu o tom, či vôbec priznať náhradu trov konania, a ak áno, v akom rozsahu (III. ÚS 209/2020, I. ÚS 357/2021, I. ÚS 418/2022).

28. Sťažovateľ si uplatnil trovy, ktoré mu vznikli v súvislosti s právnym zastúpením v konaní pred ústavným súdom a ktoré v petite svojej ústavnej sťažnosti vyčíslil na 824,72 eur. Ústavný súd už vo fáze predbežného prerokovania vyhodnotil ústavnú sťažnosť právne zastúpeného sťažovateľa ako spĺňajúcu len minimálne požiadavky kladené na jej odôvodnenie (body 12 až 17 uznesenie ústavného súdu č. k. I. ÚS 249/2026-26 zo 7. mája 2026). Predložená ústavná sťažnosť aj napriek kvalifikovanému právnemu zastúpeniu vykazuje vo svojom obsahu značné nedostatky a nepresnosti vrátane nepripojenia príloh, na ktoré ústavný súd napokon musel právneho zástupcu sťažovateľa

vyzvať. Tieto nedostatky do značnej miery ovplyvnili i kvalitatívnu úroveň ústavnej sťažnosti, čo ústavný súd okrem jej čiastočného odmietnutia a čiastočného nevyhovenia zohľadnil aj pri rozhodovaní o nepriznaní náhrady trov konania (bod 5 výrokovej časti nálezu).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. júna 2026

Miroslav Duriš
predseda senátu